

Tausta: ”hankalat aiheet” ja ”pulassa julkisuuden kanssa”

Tampereen yliopisto: sovittelujournalismin kehittäminen ja tutkiminen

- 2016-2018 *Sovittelujournalismi*-hanke (Koneen Säätiö): toimintatutkimus, ”keinoja konfliktierkkien aiheiden keskusteluttamiseen” (Hautakangas & Ahva 2017)
- Toimittajien kokemus: ruokaan ja maatalouteen liittyvät aiheet kärjistyvät helposti → kokeilevat juttuprojektit, mm. *Vegaani maitotilalla* (MaasTul ja Vihreä Lanka)
- Jatkohankkeet polarisaation parissa, esim. ”Kansalaisuuden kuilut ja kuplat” ja ilmastojournalismi
- Sovittelujournalistien yhdistys Sopiva ry käytännön toiminnan alustana (www.sopiva.org)
- → Erityisosaaminen polarisaation ja mediakulttuurin dynamiikan parissa

Luke Maaninka: nurmi- ja nautakarjatalouden tutkimus

- Taustalla tunnustusta aiemmasta vaikuttamistyöstä (Virkajärvi: 2019 Tiedonjyvä ja 2022 Vuoden vaikuttaja)
- Kokemukset julkiseen keskusteluun osallistumisesta ristiriitaisia:
 - yhtäältä suomalainen tutkimus ja kotimaisen ympäristötiedon erityisyys ei näy mediassa;
 - toisaalta samalla epäluottamus, puolueellisuussytökset, ”viherpesu”
 - + tutkijoihin kohdistuvat paineet, maalittaminen
- Laajasti jaettu kokemus luonnonvara-aloihin liittyvän julkisen keskustelun syyllistävydestä, yksipuolisuudesta, virheellisyydestä (vrt. metsät, sudet, tuulivoima, kaivokset...) (vrt. esim. Orasmaa 2023, Kinnunen Mohr ym. 2019)

→ Yhteishankkeet N-Teho 2024-2025 ja Fosforiviisas viljely 2025-2026 (rahoittaja MMM): ”polarisaatietietoinen tutkimusviestintä” ja Nurmi Living Lab -kehitystyö

Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Media- ja viestintäympäristöä koskeva analyysi:

Mitkä ovat keskeisiä kehyksiä/diskursseja?
Ketkä ovat keskeisiä toimijoita?
Millä mediakulttuurin kentillä jännitteet muodostuvat?

Polarisaatiotietoisien tutkimusviestinnän kehittäminen:

Sidosryhmävuorovaikutus,
Living Lab -rakenne
Viestintästrategia ja -suunnitelma
Tutkijoiden viestintävalmiudet

Julkiseen keskusteluun osallistuminen ja vaikuttaminen:

Yhteistyö journalistien, viestijöiden ja vaikuttajien kanssa
Omat viestintäteot

VIISAS
TYPPI-
KIERTO

Toimintaa 2024–2026:

Media- ja viestintäympäristöä koskeva analyysi:

Mitkä ovat keskeisiä kehyksiä/diskursseja?
Ketkä ovat keskeisiä toimijoita?
Millä mediakulttuurin kentillä jännitteet muodostuvat?

- Sovittelujournalistinen analyysi 2019-2024
 - HS, Yle, MaasTul + case-kohtainen tukiaineisto
- Polarisaatiodynamiikan analyysi
- Median ja viestinnän tutkimuksen päivät, NordMedia 2025, Media & viestintä 2026

Toimintaa 2024–2026:

- Oppilaitosyhteistyöt (Savonia AMK, Ylä-Savon ammattiopisto, Tampereen yliopiston journalistiikan koulutus)
- Neuvojat ja viljelijät (työpajat, pellonpiennarpäivät, webinaarit, kyselyt)
- Järjestöt, viranomaiset, muut vaikuttajat (esim. MTK, MMM, MSL...)
- Yritykset (hankkeiden ohjausryhmätyöskentely)

Polarisaatiotietoisen tutkimusviestinnän kehittäminen:

Sidosryhmävuorovaikutus,
Living Lab -rakenne
Viestintästrategia ja -suunnitelma
Tutkijoiden viestintävalmiudet

- Viestintäkoulutukset kevät 2026
- → Tukimateriaali tutkijoiden käyttöön
- Viestintästrategia ja -suunnitelma (Living Lab -verkosto)

Toimintaa 2024–2026:

- Sovittelujournalistiset työpajat
- Keskustelutilaisuudet (Kuumat Perunat, Hyvin Sanottu)
- Oma viestintä: blogit (AgriHubi), uutiskirje (Sopiva), some (Luke Maaninka FB)

Julkiseen keskusteluun osallistuminen ja vaikuttaminen:

Yhteistyö journalistien, viestijöiden ja vaikuttajien kanssa
Omat viestintäteot

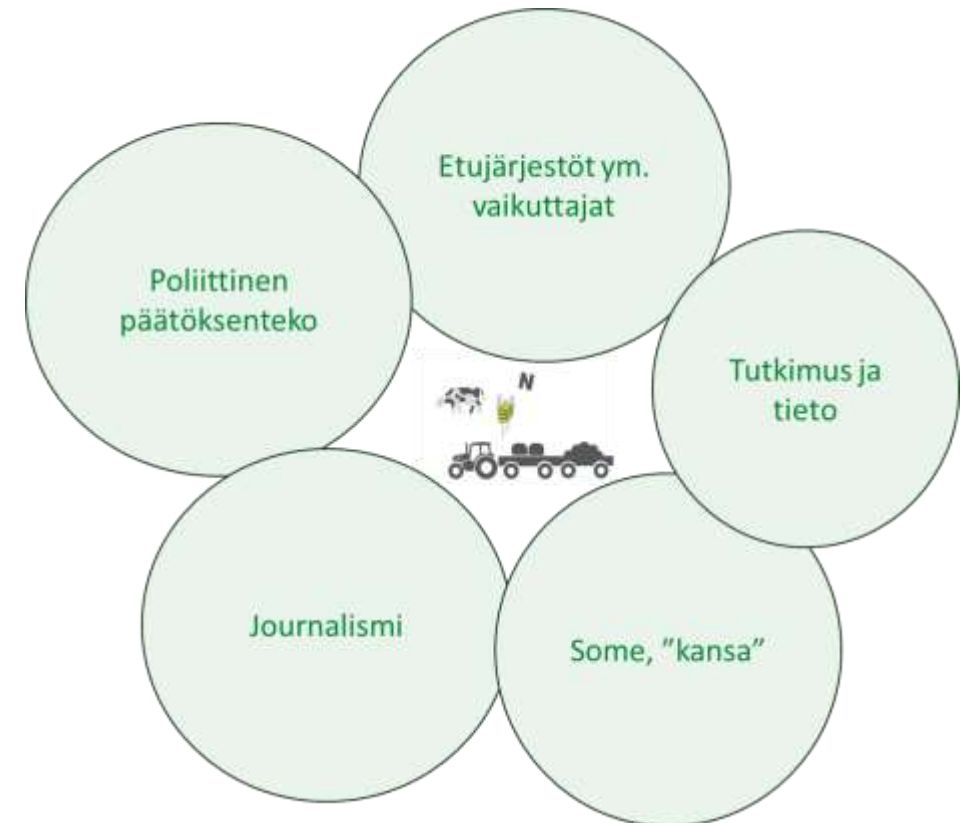

Kuumat perunat -keskustelussa purettiin ruokaan liittyviä vastakkainasetteluja ja toivottiin rohkeutta ruokajournalismiin

Aineksia ”polarisaatiotietoiselle tutkimusviestinnälle”:

- **Hybridin mediaympäristön** ymmärrys: kun jokin ”mediassa” tökkii, kuka tarkalleen on toimija?
- **Affektiivisen ja episteemisen polarisaation** käsitteet: ”hankalat aiheet” ovat kamppailua sekä tunteista että tiedosta
- **Syylästämisdiskurssi** retorisenä keinona □ viestinnän dynamiikan muutos ja tilaa uusille narratiiveille **kuuntelemisen ja dialogin** avulla?
- **Luottamus ≠ luotettavuus**

5.4 Sovittelujournalismi ja polarisaatiotietoinen tutkimusviestintä maataloustutkimuksen tukena – Luonnonvarakeskuksen ja Tampereen yliopiston yhteishankkeiden esittely

Mikko Hautakangas¹, Kirsi Järvenranta², Maarit Termonen²

¹Tampereen yliopisto

²Luonnonvarakeskus

TIIVISTELMÄ

Maatalouden ja ruoantuotannon kehittäminen kohti ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävämpää tulevaisuutta edellyttää uudenlaisia puhe- ja ajattelutapoja – sekä kykyä kuunnella erilaisia ääniä. Useat tutkimukset ja selvitykset osoittavat, että maataloutta koskeva julkinen keskustelu Suomessa koetaan jännitteiseksi ja vastakkain asettelevaksi. Alkutuotannon parissa työskentelevät kokevat keskustelun kohtuuttoman syyllistäväksi ja leimaavaksi. Tutkijoiden mukaan keskustelua käydään usein puutteellisin faktoin, mutta tutkijana julkisuudessa esiintyminen koetaan kuormittavaksi aggressiivisten reaktioiden pelossa. Myös journalistit pitävät polarisoituvaa mediaympäristöä ongelmana ja etsivät keinoja konfliktiherkkien aiheiden parempaan käsittelyyn. Ongelma siis tunnistetaan useista eri näkökulmista ja ratkaisuehdotuksia kaivataan kipeästi. Tutkimustietoa erityisesti maatalouskeskustelun polarisaatiosta on kuitenkin ollut toistaiseksi vähän.

Tätä yhtälöä ratkotaan Luonnonvarakeskuksen ja Tampereen yliopiston yhteisessä tutkimus- ja kehityshankkeessa. Luken Kuopio-Maaningan toimipisteessä tutkitaan nurmiviljelyä, maidontuotannon ympäristövaikutuksia ja energiaratkaisuja. Maaningalla kiinnitetään erityistä huomiota vuorovaikutukseen sidosryhmien ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa: tavoitteena on viestiä tutkimuksesta tavalla, joka koetaan laajasti luottamusta herättäväksi ja relevantiksi, ja vahvistaa näin tutkimustiedon vaikuttavuutta ja käytännön sovellettavuutta.

Tueksi tässä on tullut Tampereen yliopiston viestintätieteiden tutkimuskeskus Tarussa tehtävä tutkimus, erityisesti sovittejournalismin käsitteen parissa tehty työ. Polarisaatiota koskeva yhteiskuntatieteellinen tutkimus tarjoaa käsitteellisiä työkaluja, joiden avulla haasteita voidaan käsitellä entistä täsmällisemmin ja laatia erityisesti maataloustutkimuksen kannalta toimivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita.

Polarisaatiotietoisuuden soveltaminen tutkimusviestinnässä auttaa myös yksittäisiä tutkijoita viestintäosaamisen kehittämisessä ja ammatti-identiteetin vahvistamisessa.

Luken ja TAU:n yhteistyötä on tehty vuosina 2024–2026 hankkeissa ”N-Teho: typen hyväksikäytön tehostaminen nautakarjatuotannossa”, ”N-Fiksu: Fiksu typpikierto karjatalouden kustannustehokkuuden, kilpailukyvyyn ja toimintaedellytysten vahvistajana” sekä ”FoVi: Fosforiviisas viljely” (rahoittajina maa- ja metsätalousministeriö ja Pohjois-Savon liitto).

Hankkeissa on toteutettu maataloutta koskevien journalististen sisältöjen sisällönanalyysi, toimittajille ja muille viestijöille suunnattuja sovittejournalistisia työpajoja, julkisia keskustelutilaisuuksia sekä eri sidosryhmille suunnattuja työpajoja ja muita tilaisuuksia. Syksyn ja talven 2025–2026 aikana työn pohjalta tullaan tuottamaan tutkijoille suunnattu koulutusmateriaali, jossa kuvataan polarisaatiotietoisen tutkimusviestinnän periaatteet ja työkalut.

AVAINSANAT: polarisaatio, tutkimusviestintä, media, journalismi